

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 19 юли 2021 г.
(OR. en)

10942/21

Междуетноститутуционално досие:
2021/0230(NLE)

RECH 360
COMPET 565
IND 206
EDUC 259

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От:	Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от г-жа MARTINE DEPREZ, директор
Дата на получаване:	16 юли 2021 г.
До:	Г-н Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, генерален секретар на Съвета на Европейския съюз
№ док. Ком.:	COM(2021) 407 final
Относно:	Предложение за ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА относно Пакт за научни изследвания и иновации в Европа

Приложено се изпраща на делегациите документ COM(2021) 407 final.

Приложение: COM(2021) 407 final

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 16.7.2021 г.
COM(2021) 407 final

2021/0230 (NLE)

Предложение за

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

относно Пакт за научни изследвания и иновации в Европа

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

Данните, получени в резултат на осъществяването на европейското научноизследователско пространство (ЕНП) в продължение на 20 години, показват, че трябва да бъде постигнато повече, макар ЕНП да е допринесло за големи постижения в области като научноизследователските инфраструктури, отворената наука, международното сътрудничество, баланса между половете в областта на научните изследвания и иновациите, съвместното програмиране и мобилността на изследователите.

На 30 септември 2020 г. Комисията прие съобщение с тема „Ново ЕНП за научни изследвания и иновации“ (COM(2020) 628 final) с цел създаване на ново европейско научноизследователско пространство, което да бъде в състояние да изпълни амбицията за осъществяване на успешен преход към устойчива, цифрова и стабилна Европа и да осигури по-добра подготовка за бъдещето.

В съобщението от 2020 г. се призовава за¹ задълбочаване на ЕНП, като се премине от координация на националните политики към по-задълбочена интеграция на тези политики. В него се призовава за мобилизиране на държавите членки около ключови принципи и ценности и за определяне на приоритетни области за съвместни действия. Това е от значение в момент, когато е необходимо увеличено и по-целенасочено национално финансиране и реформи, по-специално с оглед на пандемията, за да се ускори двойният екологичен и цифров преход.

Научните изследвания и иновациите представляват в голяма степен въпрос от национална компетентност, поради което изграждането на европейското научноизследователско пространство зависи в голяма степен от реформите на политиките на национално равнище и националните инициативи. В Пакта за научни изследвания и иновации в Европа се определят общоприети ценности и принципи, както и областите, в които държавите членки съвместно ще разработват приоритетни действия, като по този начин се подкрепя осъществяването на визията и целите на новото ЕНП.

За да се подкрепи изпълнението на националните политики в областта на ЕНП, този Пакт се основава на i) общи принципи и ценности на ЕС в областта на научните изследвания и иновациите (НИИ); ii) споделени приоритетни области на действие; iii) инвестиции и реформи, осъществявани чрез общоприети доброволни цели; и iv) опростен процес на координиране и наблюдение на политиките. Обединяването на тези елементи в единен правен акт ще потвърди отново политическия ангажимент на държавите членки да мобилизират своите политики в областта на НИИ по отношение на предизвикателствата, пред които е изправена Европа днес, по-специално двойния преход и възстановяването след пандемията. Чрез него също така ще се насочват и актуализират новите насоки на политиката и ще се помага за наблюдението и оценката на постигнатия напредък.

¹ В COM(2020) 628 final се предлагат четири стратегически цели, за да се гарантира, че новото ЕНП е пригодно за предстоящите предизвикателства: i) определяне на приоритети за инвестициите и реформите, ii) подобряване на достъпа до високи постижения, iii) реализиране на резултатите от научните изследвания и иновациите в икономиката, iv) задълбочаване на ЕНП.

В същото време чрез Пакта ще се подкрепят усилията на ЕС да служи като пример в международен план и да насърчава еднакви условия на конкуренция, основани на реципрочност, подкрепени от основни ценности, както е посочено в съобщението на Комисията относно глобалния подход към научните изследвания и иновациите².

Предлага се Пактът да бъде под формата на единна необвързваща инициатива, т.е. препоръка на Съвета, която да отразява общата и споделена амбиция за напредък към ново ЕНП.

2. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

• Правно основание

Правното основание за тази инициатива са член 182, параграф 5 и член 292 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС). В съответствие с член 292 от ДФЕС Съветът може да приема препоръки и ще действа по предложение на Комисията във всички случаи, за които в Договорите е предвидено, че трябва да приема актове по предложение на Комисията. В съответствие с член 179 от ДФЕС Съюзът ще има за цел да укрепи своите научни и технологични основи чрез създаването на европейско научноизследователско пространство, в което изследователите, научните познания и технологиите се движат свободно, и да насърчава развитието на своята конкурентоспособност, включително тази на промишлеността си, както и да насърчава научноизследователските дейности, считани за необходими.

В съответствие с член 181 от ДФЕС Европейският съюз и държавите членки трябва да координират своите дейности в областта на научните изследвания и технологичното развитие, за да гарантират взаимната съвместимост на националните политики и политиките на ЕС. В тясно сътрудничество с държавите членки Комисията може да предприеме всякаква полезна инициатива за насърчаване на тази координация, по-специално инициативи, насочени към установяване на насоки и показатели, организиране на обмен на най-добри практики и подготовка на необходимите елементи за периодично наблюдение и оценка. Европейският парламент трябва да бъде напълно информиран.

С член 182, параграф 5 се дава възможност за допълване на дейностите, предвидени в многогодишната рамкова програма, като на Европейския парламент и на Съвета се позволява, като действат в съответствие с обикновената законодателна процедура и след консултация с Икономическия и социален комитет, да установят необходимите мерки за създаването на европейското научноизследователско пространство.

• Субсидиарност (при неизключителна компетентност)

Целта на европейското научноизследователско пространство е да се създаде пространство, в което „изследователите, научните познания и технологиите се движат свободно“ (член 179 от ДФЕС). Бидейки инициатива за многостепенно управление и прилагане на подхода на равнището на цялата администрация — като гарантира, че политиките са съгласувани на различни равнища на управление и между различните области на политиката — инициативата е в съответствие с принципа на subsidiarity. С нея се зачита компетентността на държавите членки в тази област, като същевременно тя има за цел да се гарантира, че политиката в областта на научните изследвания и иновациите се реализира в тясно взаимодействие между всички равнища

² COM(2021) 252 final.

на управление (местно, регионално, национално и световно) и се въвеждат инициативи, осигуряващи на европейско равнище по-голямата част от добавената стойност за ЕС, свързана с националните и регионалните политически отговори, които надгражда. По този начин се прилага принципът на субсидиарност, като се има предвид, че предложението не попада в изключителната компетентност на Европейския съюз.

- **Пропорционалност**

Предложените действия са пропорционални на преследваните цели. С предложението се подкрепя постигането на целите на новото европейско научноизследователско пространство. То допълва усилията на държавите членки за създаване на научноизследователско пространство, в центъра на което са поставени изследователите, което е основано на ценности и високи постижения и е ориентирано към въздействието. В предложението се зачитат практиките на държавите членки и се прилага диференциран подход, който отразява различното икономическо, финансово и социално положение на държавите членки, както и многообразието на научноизследователските системи и съответните институции и организации. В него се признава, че различните национални, регионални или местни условия биха могли да доведат до различия в начина, по който се изпълнява предложената препоръка.

3. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПОСЛЕДВАЩИТЕ ОЦЕНКИ, КОНСУЛТАЦИИТЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКИТЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

- **Консултации със заинтересованите страни**

В рамките на проведените редица събития бяха събрани становищата на множество заинтересовани страни. На Комисията бяха предоставени съвети по-специално чрез Форума за преход на ЕНП (създаден като неформална експертна група на Комисията) и бе дадена възможност становищата на държавите членки и заинтересованите страни да бъдат взети под внимание по структуриран начин. Съответните заинтересовани страни и представителни организации бяха поканени да споделят своите мнения (напр. на работните срещи на 20 април и 25 май 2021 г.), които са надлежно взети под внимание.

Между 15 април и 13 май 2021 г. беше проведена и обществена консултация, за да бъдат събрани мненията на широката общественост.

Тъй като тази инициатива е предвидена в неотдавнашното съобщение на Комисията „Ново ЕНП за научни изследвания и иновации“ (COM(2020) 628 final), в нея се разчита в голяма степен на аналитичната работа и доказателствата в подкрепа на съобщението относно новото европейското научноизследователско пространство (SWD(2020) 214 final).

- **Оценка на въздействието**

Не беше извършена оценка на въздействието, тъй като в придружаващата пътна карта се посочва, че тази инициатива е предвидена в съобщението на Комисията „Ново ЕНП за научни изследвания и иновации“ (COM(2020) 628 final). Ето защо в нея се разчита в голяма степен на аналитичната работа и доказателствата в подкрепа на съобщението относно новото европейско научноизследователско пространство (SWD(2020) 214 final).

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Не е приложимо.

5. ДРУГИ ЕЛЕМЕНТИ

Не е приложимо.

Предложение за

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

относно Пакт за научни изследвания и иновации в Европа

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 182, параграф 5 и член 292, първо и второ изречение от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като има предвид, че:

- (1) На 30 септември 2020 г. Комисията прие съобщение, озаглавено „Ново ЕНП за научни изследвания и иновации“³, в което представи нова визия за Европейското научноизследователско пространство (ЕНП) и обяви намерението си да предложи Пакт за научни изследвания и иновации.
- (2) В заключенията на Съвета относно новото европейско научноизследователско пространство, приети на 1 декември 2020 г.⁴, Комисията и държавите членки се призовават да разработят през 2021 г. политическа програма за ЕНП и модел на многостепенно управление с цел постигане на резултати по новото европейско научноизследователско пространство.
- (3) През последните две десетилетия изграждането на Европейското научноизследователско пространство допринесе за някои важни постижения в области като научноизследователските инфраструктури, отворената наука, международното сътрудничество, баланса между половете в областта на научните изследвания и иновациите, съвместното планиране, научните кариери и мобилността на изследователите. Въпреки това напоследък напредъкът в областта на научните изследвания и иновациите (НИИ) се забави и е необходимо да се направи повече, за да се обърне тази тенденция.
- (4) За да се отговори на глобалните предизвикателства, във връзка с международното сътрудничество чрез ЕНП следва да се отчитат приоритетите на външните отношения на Съюза, то следва да се основава на многостранно сътрудничество и целенасочена откритост и да насърчава еднакви условия на конкуренция и взаимност, подкрепени от основните ценности и общи рамкови условия.
- (5) За да се постигне ЕНП, подготвено за бъдещето, е необходимо да се премине от подход на координация към по-задълбочена интеграция между националните политики. Ето защо в съобщението на Комисията „Ново ЕНП за научни изследвания и иновации“ се призовава за мобилизиране на държавите членки около ключови принципи и ценности и за определяне на общи приоритетни

³ COM(2020) 628 final.

⁴ 135673567135673567/20.

области за действие. Това е от особено значение в момент, когато са необходими увеличено и по-целенасочено национално финансиране и реформи за ускоряване на двойния екологичен и цифров преход и за изпълнение на целите на Парижкото споразумение в съответствие с целите на Европейския зелен пакт.

- (6) Необходим е общ набор от принципи и ценности, за да се потвърдят здравите основи на научните изследвания и иновациите в Съюза, като се подчертават ценностите (етика и добросъвестност; свобода на научните изследвания; равенство между половете и равни възможности), като се определят по-добри условия на труд (свободно движение на изследователи, знания и технологии; стремеж към високи постижения; създаване на стойност) и се засилва сътрудничеството (координация, съгласуваност, ангажираност; глобален обхват; приобщаване; обществена отговорност).
- (7) Съвместно договорените общи приоритетни области следва да представляват ясен знак за заинтересованите страни относно областите и действията, които Съюзът и неговите държави членки считат за свои общи приоритети и в които те се ангажират да работят заедно, като създадат стабилна рамка за създателите на политики, публичните финансиращи организации, частните инвеститори и изпълнителите.
- (8) За да се даде приоритет на инвестициите и реформите, държавите членки следва да потвърдят отново целта за инвестиране на 3 % от БВП на ЕС в научноизследователска и развойна дейност и да я актуализират, за да отразят новите приоритети на Съюза, както и да определят нова цел за публичния принос в ЕС в размер на 1,25 % от БВП, която да бъде постигната от държавите членки до 2030 г. по координиран от ЕС начин, за да се привлекат и стимулират частните инвестиции. Държавите членки следва също така доброволно да отделят 5 % от националното публично финансиране за научноизследователска и развойна дейност за съвместни програми и европейски партньорства до 2030 г. Държавите членки, които не успяват да постигнат средния за Съюза размер на инвестициите в научноизследователска и развойна дейност като процент от БВП, следва да насочат усилията си за инвестиране към увеличаване на общите си инвестиции в научноизследователска и развойна дейност с 50 % през следващите 5 години.
- (9) Укрепването на ЕНП изисква по-тясно сътрудничество между Европейската комисия и държавите членки. Това може да се постигне чрез създаването на опростена система за наблюдение и координация с цел взаимно обучение и чрез засилен двустранен диалог.
- (10) Координацията на инвестициите и реформите на равнището на Съюза и на национално равнище следва да бъде гарантирана, за да се укрепят националните системи за научни изследвания и иновации и да се увеличи тяхното въздействие на равнището на Съюза: въпреки че националните политики в областта на научните изследвания и иновациите насочват разработването на националните системи спрямо националните цели, те също така допринасят за целите на ЕНП и други общи приоритети на Съюза в стратегически области от общ интерес.

ПРЕПОРЪЧВА НА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ:

1. ЦЕННОСТИ И ПРИНЦИПИ ЗА НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ И ИНОВАЦИИ

- (1) Да постигнат съгласие по общ набор от ценности и принципи за научните изследвания и иновациите в Съюза, както е посочено по-долу, и да ги прилагат в своите вътрешни системи за научни изследвания и иновации в тясно сътрудничество със заинтересованите страни. Тези ценности и принципи следва също така да бъдат насърчавани от държавите членки и Съюза при взаимодействията им с трети държави, за да се постигнат еднакви условия на конкуренция и общи рамкови условия.

Отстояване на ценностите

- а) **Етика и добросъвестност на научните изследвания и иновациите:** изследователите, научноизследователските процеси и системата за научни изследвания и иновации като цяло следва да спазват строги правила и практики в областта на етиката и добросъвестността, които са основата на отговорните и надеждните научни изследвания без неправомерно влияние — предпоставка за постигане на високи научни постижения, и помагат на изследователите да бъдат отговорни, като не допускат предубеждения и отклонения от методиките;
- б) **Свобода на научните изследвания:** като част от изследователската култура, присъща на ЕНП, и необходимо условие за изследователите да определят свободно своите научноизследователски въпроси, теории и методи по открит и сигурен начин и да произвеждат, споделят и разпространяват знания, данни и други резултати;
- в) **Равенство между половете и равни възможности:** обхваща се балансът между половете в научноизследователските екипи на всички равнища, балансът между половете при вземането на решения и се включва измерението, свързано с пола, в съдържанието на научните изследвания и иновациите, отчита се многообразието в по-широк смисъл, включително, наред с другото, представеността на половете, етническото и социалното многообразие, хората с увреждания и борбата с дискриминацията на всички основания;

По-добро функциониране

- г) **Свободно движение:** на изследователи и помощен персонал, научни знания и технологии; това включва споделяне на научни знания, данни и инструменти на възможно най-ранен етап, по-специално чрез практики на отворена наука, привлекателни и основани на заслуги кариери, признаване на уменията на изследователите и техническия персонал, подобряване на рамковите условия за мобилност на изследователите и насърчаване на обмена между академичните среди и промишлеността (както и други сектори) и разпространение на иновациите и свободния достъп до научноизследователски инфраструктури, технологични инфраструктури и техните услуги;
- д) **Стремех към високи постижения:** включва ангажимент за програмиране, извършване или подпомагане на научни изследвания с възможно най-високо качество с цел постигането на високи постижения и възнаграждението им като предпоставка за научно, технологично,

икономическо, политическо и обществено въздействие и разширяване на цялостната база от знания на Европа. Това означава, че обществената подкрепа за научни изследвания и иновации следва да има за цел подбор и финансиране на висококачествени идеи — качеството предполага, че научните изследвания са на световно равнище, водят до открити, проверими и възпроизводими резултати и се осъществяват чрез прозрачни научноизследователски процеси и методики и чрез управление на научните изследвания, което позволява систематично повторно използване на предишни резултати. Системата за оценка на научните изследвания — за научните изследвания, изследователите, екипите и институциите — следва да бъде в съответствие с този принцип и съответно да възнаграждава качеството; при публичната подкрепа следва да бъде намерен правилният баланс между „продиктувани от любопитство„ и „ориентирани към мисията“ научни изследвания;

- е) **Създаване на стойност:** това означава увеличаване на въздействието на научните изследвания и иновациите чрез трансформиране водещата роля на Европа при създаването на знания в съответните устойчиви продукти, услуги, процеси и решения, които подпомагат благосъстоянието на гражданите, икономически просперитет, отворени иновации, основано на факти създаване на политики и отворена стратегическа автономност; това включва, наред с другото, работа с различни политики, насърчаване на по-силна взаимосвързаност между участниците в мултидисциплинарното и междусекторното сътрудничество и стимулиране на водените от изследователите фундаментални научни изследвания и ролята им за генериране на водещи до прелом открития и развиване на широка база от знания;

Съвместна работа

- ж) **Координация, съгласуваност и ангажираност:** при включване от държавите членки на европейското измерение в националните политики в областта на научните изследвания и иновациите и гарантиране на национално участие и ангажираност с успешното изпълнение на приоритетите на ЕНП. Държавите членки, с помощта на Съюза, координират своите политики и програми за научни изследвания и иновации в области от общ интерес, включително като осигуряват взаимното им допълване с рамковите програми на ЕС за научни изследвания и иновации, като по този начин улесняват транснационалното сътрудничество в рамките на ЕНП и преките инвестиции и реформите в областта на научните изследвания и иновациите с цел постигане на ЕНП и ускоряване на екологичния и цифровия преход;
- з) **Глобален обхват:** Държавите членки участват във взаимноизгодно сътрудничество и съвместни дейности в областта на научните изследвания и иновациите с партньори от трети държави и региони въз основа на ценностите на Съюза и принципите, заложи в настоящия пакт, в целите на ООН за устойчиво развитие и в други приложими международни инструменти;
- и) **Приобщаване:** Държавите членки следва да се стремят да развиват пълния потенциал на ЕНП, за да бъдат конкурентоспособни на световно

равнище; държавите членки и регионите с по-ниски резултати следва да увеличат съответно усилията си за повишаване на ефективността и размера на своите системи за научни изследвания и иновации и да развият както човешкия си, така и инфраструктурния си капацитет, включително чрез осигуряване на полезни взаимодействия между националното си финансиране и фондовете на Съюза. На равнището на Съюза следва да бъдат подкрепени усилията за свързване на изпълнителите в областта на научните изследвания и иновациите от по-слабо представящите се региони с европейски мрежи за високи постижения в целия Съюз;

- й) **Обществена отговорност:** стремеж към откликване на нуждите на обществото от разширяване на колективния капацитет и постигане на по-голямо обществено въздействие и повишаване на доверието в науката и иновациите чрез ангажиране на заинтересованите страни, местните общности и гражданите в разработването и изпълнението на политиките в областта на научните изследвания и иновациите, както и чрез гарантиране, че политиките са гъвкави и могат да се адаптират към неочаквани предизвикателства.

2. ПРИОРИТЕТНИ ОБЛАСТИ ЗА СЪВМЕСТНИ ДЕЙСТВИЯ

- (2) Постигане на съгласие по следните приоритетни области за съвместни действия в подкрепа на ЕНП, въз основа на които между Комисията и държавите членки ще бъдат разработени и договорени действията в политическата програма за ЕНП. С тези действия следва да се гарантират тясно съответствие и подходяща подкрепа за съвместно договорените ценности и принципи за научни изследвания и иновации в Съюза, както е посочено в настоящата препоръка:

Задълбочаване на действително функциониращ вътрешен пазар на знания

- а) **Отворена наука:** Подкрепа за истинска култура на отворена наука в целия Съюз, включително интегриране на свободния достъп до научни публикации и научноизследователски данни⁵ и разпространение и възприемане на принципите и практиките на отворената наука, като същевременно се вземат предвид дисциплинарните и културните различия, включително многоезичието, подкрепата за развитието на умения в областта на отворената наука и по-нататъшното развитие и интегриране на основната цифрова инфраструктура и услуги;
- б) **Научноизследователски инфраструктури:** По-нататъшно развиване на отворения достъп и по-доброто използване на европейските и националните научноизследователски инфраструктури, включително електронните инфраструктури, функцията им за интегриране в екосистемата на знанието и иновациите и потенциала им за създаване на партньорства и обединяване на ресурси, както и свързване с Европейския облак за отворена наука. Това ще помогне на европейската наука да се конкурира в световен мащаб, ще допринесе за намаляване на различията в

⁵ Т.е. при следване на принципа „открити — доколкото е възможно, закрити — доколкото е необходимо“.

научните изследвания и иновациите и ще насърчи приобщаването в ЕНП; за тази цел ще бъде необходимо, наред с другото, използване на по-широк набор от източници на финансиране за водещи в световен мащаб научноизследователски инфраструктури и проучване на нови начини за финансиране на транснационалния и виртуалния достъп;

- в) **Равенство между половете, равни възможности и приобщаване:** Подкрепа за по-широкото участие на жените в науката и иновациите и работа за премахване на неравенствата, независимо дали са свързани с пол, расов или етнически произход, религия или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация;
- г) **Кариера и мобилност на изследователите и система за оценяване и възнаграждение на научните изследвания:** Отдаване на по-голямо признание на кариерите на изследователите, създаване на по-голяма привлекателност за професионалното им развитие и предоставяне на обучението и уменията, необходими за посрещане на променящите се нужди на ролята на изследователите в целия Съюз; изграждане и осигуряване на съгласуваност с ключови програми като действията „Мария Склодовска-Кюри“: това ще бъде постигнато чрез създаване на стабилни, привлекателни, приобщаващи, подкрепящи и прозрачни условия на труд и заетост и чрез предоставяне на ясни и добре известни възможности за професионално развитие и насоки за извършване на информиран избор на кариера; насърчаване на балансираното движение на изследователи в целия Съюз, както и между секторите и публичните администрации; повишаване на привлекателността за талантите от цял свят. По-нататъшно развиване на съществуващите системи за оценяване на научните изследвания за научни изследвания, изследователи, екипи и институции с цел възнаграждаване на качеството, въздействието, практиките на отворената наука, водещата роля и взаимодействието с обществото, както и сътрудничеството с промишлеността; вземане под внимание на широк спектър от резултатите и дейностите от научните изследвания и създаване на различни възможности за професионално развитие. В системите за възнаграждение следва да се обръща необходимото внимание на осигуряването на прозрачност, избягването на предубеждения, дискриминацията и несправедливото третиране. В тази област следва да се осигури прозрачност чрез използването на подходящи показатели;
- д) **Създаване на висока стойност на знанията:** Засилване на сътрудничеството и взаимовръзките между участниците в научните изследвания и иновациите, включително между онези, които понастоящем не са активни, и по-добро координиране на политиките и програмите на европейско, национално и регионално равнище, по-специално чрез рамки за създаване на стойност на знанията, използване на резултатите от научните изследвания, повишаване на уменията и управление на интелектуалните активи;
- е) **Глобален ангажимент:** Разработване на последователна глобална стратегия за ангажираност и общи инструменти, насърчаване на споделени европейски ценности и принципи за научни изследвания и иновации по отношение на международното сътрудничество и използване на привлекателността на европейските научни изследвания; гарантиране

на стратегическата автономност на Европа в областта на науката и иновациите, като същевременно се запази отворената икономика; насърчаване на равнопоставени условия на конкуренция и реципрочност, основани на основните ценности; засилване на партньорствата за научни изследвания и иновации и укрепване на сътрудничеството с трети държави и регионални организации.

Съвместно разглеждане на предизвикателствата, породени от двойния екологичен и цифров преход, и увеличаване на участието на обществото в ЕНП

- ж) **Действия в рамките на ЕНП, основани на предизвикателства:** когато Комисията и държавите членки, включително техните региони, градове и общини, работят в по-тясно сътрудничество, за да стимулират разработването и изпълнението на по-гъвкави и устойчиви секторни политики за насърчаване на решения, основани на научни изследвания и иновации, и за смекчаване на потенциалните заплахи; тези действия могат да обхващат различни форми на сътрудничество, като мисиите по линия на „Хоризонт Европа“, европейските партньорства, включително общностите на знание и иновации на Европейския институт за иновации и технологии (EIT) (ОЗИ на EIT), инициативи за съвместно планиране, подкрепа за многостранни съюзи и други, и биха могли да бъдат създадени за справяне с нови и трайни предизвикателства като изменението на климата, енергийния и цифровия преход, миграцията, замърсяването с пластмаси, раковите заболявания или заплахите за общественото здраве; тези действия следва да се основават на приноса на целия спектър от дисциплини, като позволяват цялостно справяне с предизвикателствата; при тях може да се черпи от опита на съществуващите инициативи за координация, като например стратегическия план за енергийните технологии (план SET) и примера на инициативата ERAvsCorona, което показва колко е важно да се мобилизират обединените сили чрез тясна координация, съвместно разработване, сътрудничество, обмен на данни и съвместно финансиране между Съюза, държавите членки и асоциираните държави, за да се постигне бърз напредък в отговор на обща цел;
- з) **Полезни взаимодействия между политиката в областта на научните изследвания и иновациите, образованието и Европейската програма за умения:** Научните изследвания и иновациите и (висшето) образование са основни движещи сили на иновациите, създаването, разпространението и използването на знания. Необходими са действия за развиване и използване на полезните взаимодействия между ЕНП и европейското пространство за висше образование (ЕПВО), по-специално чрез висшите учебни заведения и научноизследователските инфраструктури, включително електронните инфраструктури, както и Европейския институт за иновации и технологии и неговите общности на знание и иновации (ОЗИ на EIT); предоставяне на насоки и подкрепа на съответните заинтересовани страни относно прехода на системата за висше образование към по-висока степен на сътрудничество, приобщаване, високи постижения и цифровизация, наред с другото чрез подпомагане на по-нататъшното развитие на инициативата „Европейски университет“ като „изпитвателна площадка“ за модерни, приобщаващи и ориентирани към бъдещето висши учебни заведения в Съюза; както и

разработване и осъществяване на инициативи, за да бъдат предоставени на изследователите всички умения, необходими на пазара на труда, и за повишаване на квалификацията и преквалификацията чрез целенасочено обучение;

- и) **Полезни взаимодействия между политиката в областта на научните изследвания и иновациите и промишлената политика с цел стимулиране на екосистемите за иновации:** Научните изследвания и иновациите и гъвкавата промишленост са двата основни фактора за конкурентоспособност и отворена стратегическа автономност. Ето защо са необходими действия за развиване и използване на полезните взаимодействия между ЕНП и актуализираната промишлена стратегия⁶, по-специално чрез научноизследователски и технологични инфраструктури, висши учебни заведения (ВУЗ), партньорства по „Хоризонт Европа“, включително ОЗИ на ЕИТ, промишлени алианси и общи пътни карти за промишлени технологии (от фундаментални научни изследвания до внедряване) в ключови стратегически области; тези действия следва да бъдат разработени съвместно с държавите членки, промишлеността (включително малките и средните предприятия (МСП) и други заинтересовани страни в областта на научните изследвания и иновациите и следва да се дава приоритет на конкретни технологични области, за да се подпомогне съгласуването на публичните и частните инвестиции;
- й) **По-активно гражданско и обществено участие в научните изследвания и иновациите във всичките им измерения:** например способността да се използват възгледите и участието на гражданите и техният принос, ще повиши осведомеността за ползите и въздействието на научните изследвания и иновациите в ежедневието на хората, ще се осигури по-голямо многообразие от подходи за разработване и прилагане на политиката в областта на научните изследвания и иновациите и НИИ ще станат по-важни за обществото, по-специално като бъдат направени по-приемливи за гражданите и новите решения станат по-достъпни;

Разширяване на достъпа до високи постижения в областта на научните изследвания и иновациите в целия Съюз

- к) **Повече инвестиции и реформи в държави и региони с по-ниски резултати в областта на научните изследвания и иновациите:** това означава мобилизиране на финансиране от Съюза и на национално равнище за инвестиции в научни изследвания и иновации, в съчетание с подкрепа и помощ за предприемане на необходимите реформи в областта на научните изследвания и иновациите;
- л) **Полезни взаимодействия между програмите за финансиране на равнището на Съюза, националните и регионалните програми:** трябва да се насърчават и засилват полезните взаимодействия между програмите за финансиране на Съюза и националните и регионалните схеми за финансиране на научните изследвания и иновациите, по-специално

⁶

Актуализиране на новата промишлена стратегия за 2020 г.: изграждане на по-силен единен пазар за възстановяването на Европа (COM2021)350 final).

между „Хоризонт Европа“, политиката на сближаване и Механизма за устойчивост и възстановяване;

- м) Засилени връзки на сътрудничество и основана на високи научни постижения интеграция на научноизследователските организации от държави с по-ниски резултати в областта на научните изследвания и иновациите в европейските научни мрежи и екосистеми за иновации;

Напредък по съгласуваните инвестиции и реформи в областта на научните изследвания и иновациите

- н) Подкрепа за определянето на приоритети и осигуряването на дългосрочни инвестиции в научни изследвания и иновации и реформи на политиката: на всички равнища на управление (на равнището на Съюза, на национално и регионално равнище), включително регулаторни лаборатории и клаузи за експериментиране; тяхното проектиране, изпълнение и оценка следва да вървят ръка за ръка, за да се увеличат максимално полезните взаимодействия и въздействието;
- о) **Координиране на инвестициите в научни изследвания и иновации:** чрез подпомагане на набелязването и реализирането на потенциала за координирани инвестиции и реформи с цел укрепване на измерението на ЕНП на всички равнища на управление в Съюза и максимално увеличаване на неговото въздействие в полза на системите на Съюза в областта на науката и иновациите.

3. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ПРИОРИТЕТИ ЗА ИНВЕСТИЦИИ И РЕФОРМИ

- (3) Да определят приоритети за инвестиции и реформи, които са насочени към приоритетите на ЕНП и с които се осигуряват необходимите условия и подкрепа за по-големи частни инвестиции в научни изследвания и иновации на национално и регионално равнище чрез залагане на реалистични, но амбициозни доброволни цели на Съюза и национални цели за инвестиции в научноизследователска и развойна дейност:

- а) За публичните разходи за научноизследователска и развойна дейност и частните инвестиции в научни изследвания и иновации е необходима подходяща политическа и регулаторна рамка, за да се увеличи максимално тяхната ефективност и ефикасност и да се гарантира икономическо и социално въздействие; от друга страна, реформирането на рамката на политиката за научни изследвания и иновации или изпълнението на програма за трансформиране налага мобилизиране на подходящи ресурси (например финансиране, човешки ресурси, умения, научноизследователски длъжности), за да се стимулират промените и да се подобрят постиженията и резултатите на системата за научни изследвания и иновации;
- б) с целите за инвестиции в научноизследователска и развойна дейност не само се стимулира общият темп на нарастване на разходите за научноизследователска и развойна дейност, но те също така отразяват по-високото качество на целите в научните, технологичните, обществените или промишлените измерения; това се отнася по-специално за публичните разходи за научноизследователска и развойна дейност в подкрепа на приоритетите на ЕНП, а също така и на реформите на

националните системи за научни изследвания и иновации, на устойчива и конкурентоспособна икономика и на двойния преход;

- (4) Да потвърдят намерението си да увеличат инвестициите на равнището на Съюза в научноизследователска и развойна дейност по следния начин:
- а) увеличаване на общите разходи за научноизследователска и развойна дейност до 3 % от БВП на ЕС („цел от 3 %“);
 - б) увеличаване на общия публичен принос в областта на научноизследователската и развойната дейност до 1,25 % от БВП на ЕС до 2030 г.;
 - в) увеличаване до 2030 г. на дела на националните публични разходи за научноизследователска и развойна дейност, заделени за съвместни програми, научноизследователски инфраструктури и европейски партньорства, до 5 % от националното публично финансиране за научноизследователска и развойна дейност;
 - г) увеличаване на общите разходи за научноизследователска и развойна дейност с 50 % през следващите 5 години за държавите членки, при които има изоставане спрямо средните разходи на ЕС за научноизследователска и развойна дейност като процент от БВП.
- (5) Определяне, на доброволен принцип, на национални инвестиционни цели за:
- а) планирания публичен принос в областта на научноизследователската и развойната дейност, изразен като процент от БВП;
 - б) процента на националните публични разходи за научноизследователска и развойна дейност, заделен за съвместни програми, научноизследователски инфраструктури и европейски партньорства;
 - в) очакваното увеличение на общите разходи за научноизследователска и развойна дейност за държавите членки, при които има изоставане спрямо средните разходи на ЕС за научноизследователска и развойна дейност като процент от БВП.

4. **КООРДИНАЦИЯ НА ПОЛИТИКИТЕ**

- (6) Въвеждане на механизъм за засилено наблюдение и координация, за да се гарантира постигането на напредък към приоритетите на ЕНП. За тази цел е необходимо следното:
- а) Координация и подкрепа на равнището на Съюза — от етапите на стратегическо планиране и проектиране до етапите на изпълнение и наблюдение — чрез набор от опростени и по-малко обременяващи политически инструменти и процеси:
 - **Обща политическа програма за ЕНП**, в която се определят съвместно договорените действия в областта на ЕНП, които трябва да се изпълняват координирано, в подкрепа на общите принципи за научни изследвания и иновации и приоритетите на ЕНП, определени в настоящия Пакт. Политическата програма за ЕНП следва да бъде ясна и изпълнима, като в нея се определя и описва всяко действие с оглед на неговото изпълнение (на равнището на Съюза и/или на национално равнище);

- **Специална платформа онлайн за политиката за ЕНП** за докладване относно i) изпълнението на политическата програма за ЕНП (на равнището на Съюза и на национално равнище) и ii) други инвестиции, реформи и дейности в подкрепа на принципите и приоритетните области на ЕНП, определени в настоящия Пакт;
- **Сравнителен доклад за ЕНП**, с който се проследява напредъкът към постигане на целите на ЕНП на национално равнище и на равнището на Съюза чрез комбинация от показатели и качествени анализи, свързани с приоритетите на ЕНП. Сравнителният доклад за ЕНП следва да се актуализира редовно;
- В рамките на Форума за преход на ЕНП се провеждат **редовни политически диалози между държавите членки и Комисията** — както на двустранна, така и на многостранна основа — в подкрепа на изпълнението на политическата програма за ЕНП, по-специално чрез обмен на най-добри практики и на опит. Комисията ще предостави допълнителна подкрепа чрез механизма за подкрепа в областта на политиките по линия на „Хоризонт“ и инструмента за техническа подкрепа.
- б) Съвместно споразумение между Комисията и държавите членки относно обща програма за политиката за ЕНП, която се опира на сравнителния доклад за ЕНП и стратегическите становища, предоставени от Комитета за европейското научноизследователско пространство и иновациите (ERAC), и след подходящо взаимодействие със заинтересованите страни. Форумът за преход на ЕНП подготвя проекта на програмата за политиката за ЕНП.
- в) След постигането на съгласие по програмата за политиката за ЕНП държавите членки и Комисията обменят информация относно своите политики и програми, които допринасят за изпълнението на програмата за политиката за ЕНП, а в по-широк план и за принципите и приоритетите, определени в настоящия Пакт. Това включва информация относно изпълнението на текущите политики и програми и планирането на бъдещите политики и програми, която се споделя чрез платформата онлайн за политиката за ЕНП.
- г) Комисията прави преглед на изпълнението на програмата за политиката за ЕНП на национално равнище и публикува годишен доклад за актуалното състояние на изпълнението на ЕНП, включително отделни доклади за напредъка на всяка държава членка. Така ще бъде осигурена основата за участие на държавите членки и Комисията в редовни политически диалози.

Съставено в Брюксел на [...] година.

*За Съвета
Председател*